

Seppo Sivula, SM/PO
Jukka Tukia, SM/PO
Heidi Kankainen, SM/PO
Jorma Kantola, SM/MMO

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallintovaliokunta keskiviikko 13.09.2022 klo 13.30 / K 2/2022 vp/ Sisäministeriön asiantuntijalausunto

Eduskunnan hallintovaliokunta on kutsunut sisäministeriön kuultavaksi asiassa K 2 /2022 koskien hallituksen vuosikertomusta 2021. Kirjallisessa lausunnossa kiinnitetään huomioita pyydettyihin teemoihin.

Asetietojärjestelmän kehittäminen EV 2/2020 vp (Poliisitarkastaja Seppo Sivula)

- 1. Eduskunta edellyttää hallituksen ensisijaisesti huolehtivan siitä, että ennen ampuma-aselain 25 §:n voimaantuloa nyt säädettävän lain nojalla varmistetaan nykyisen tietojärjestelmän kehitystyöstä ja muista toimenpiteistä niin, ettei jää epävarmuutta aseturvallisuuden, elinkeinonharjoittajien tarpeiden ja oikeusturvan, asetietojärjestelmän eheyden ja luotettavuuden tai muiden asiassa merkityksellisten seikkojen suhteen; sekä**

Ampuma-aselain 25 §:ssä tarkoitettuja ilmoituksia varten on laadittu sähköiset lomakkeet, joilla ase-elinkeinonharjoittaja voi tehdä ilmoituksen asetietojärjestelmään. Poliisihallitus käyttää sähköistä asiointialustaa, jolla ase-elinkeinonharjoittajat toimittavat vaaditut ilmoitukset poliisille. Ase-elinkeinonharjoittajan tekemät ilmoitukset syötetään toistaiseksi käsin tietojärjestelmään. Syöttöjä tehdään Poliisihallituksessa ja joissakin poliisilaitoksissa.

Askel-tietojärjestelmän kehitystyö etenee aikataulussa. Järjestelmän valmistumistavoite on 1. maaliskuuta 2024.

- 2. Eduskunta edellyttää hallituksen toissijaisesti antavan eduskunnalle hallituksen esityksen ampuma-aselain 25 §:n voimaantulon lykkäämisestä 1.11.2020**

jälkeiseen ajankohtaan, mikäli edellä 1 kohdassa tarkoitettua varmuutta ei joiltakin osin ole.

Hallitus ei ole antanut eduskunnalle hallituksen esitystä ampuma-aselain 25 §:n voimaantulon lykkäämisestä.

Arpajaislain muuttaminen EV 226/2021 vp (Neuvotteleva virkamies Jukka Tukia)

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sisäministeriön asetuksessa VN/23729/2021 määriteltyjen vuorokausi- ja kuukausikohtaisten pakollisten enimmäistappiorajoitusten laskemiseksi tunnistautuneena pelattavien rahapelien osalta.**

Sisäministeriö toteaa, että tappiorajoitusten tai muiden maltillista pelaamista edistävien kulutusrajoitusten käyttöönotto edellyttää pelaamista tunnistautuneena. Tällä hetkellä sisäministeriön asetukseen sisältyviä tappiorajoitussäännöksiä sovelletaan ainoastaan Veikkaus Oy:n verkon välityksellä toimeenpantaviin nopearytmisiin rahapeleihin. Nopearytmisiä rahapelejä koskevat tappiorajoitukset koostuvat kahdesta osasta, pakollisista pelaajan itsensä asettamista vuorokausi- ja kuukausikohtaisista tappiorajoista ja näitä koskevista enimmäismääristä. Tappiorajat ovat osa laajempaa pelaamisen hallintaan liittyvää asetuksella säädettyä pelirajoituskokonaisuutta. Asetus sisältää tappiorajojen lisäksi useita muita maltillista pelaamista tukevia säännöksiä.

Tunnistautunut pelaaminen on eduskunnan joulukuussa 2021 hyväksymällä arpajaislain uudistuksella laajennettu kaikkeen Veikkaus Oy:n rahapelitarjontaan. Tämä mahdollistaa myös pelaamista koskevien rajoitusten asettamisen kaikkiin Veikkaus Oy:n peleihin. Rajoitukset voivat lain mukaan perustua sisäministeriön antamaan asetukseen tai Veikkaus Oy:n asettamiin rajoituksiin. Lain mukaan kaikessa Veikkaus Oy:n rahapelaamisessa siirrytään tunnistautuneeseen rahapelaamisen viimeistään vuoden 2024 alusta lukien. Veikkaus Oy voi kuitenkin omaehtoisesti siirtyä tunnistautuneeseen rahapelaamiseen jo ennen säännösten soveltamisen alkamista ja yhtiö voi myös omaehtoisesti asettaa pelaamiselle rajoituksia. Veikkaus Oy on omaehtoisesti laajentanut asetuksella säädettyt tappiorajat koskemaan myös pelipisteiden raha-automaatteja sekä yhtiön pelisalien raha-automaatteja kasinopöytäpelejä.

Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) yhteydessä toimiva rahapelien toimeenpanosta aiheutuvien haittariskien ja haittojen arviointiryhmä arvioi parhaillaan pelirajoituskokonaisuuden toimivuutta haittariskien näkökulmasta. Arviointiryhmän näkemyksen mukaan pelirajoituskokonaisuuden ja muiden pelaamisen hal-

lintavälineiden kehittämistarpeita tulisi arvioida tietopohjaisesti ja yhtenä kokonaisuutena. Tietopohjaisten kehittämissuositusten antaminen edellyttää arpa-jaislain uudistuksessa säädettyjen STM:ää ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitosta (THL) koskevien tiedonsaantioikeuksien käyttöönottoa ja tietojen analysointia. Tiedonsaantisäännökset tulivat voimaan vuoden 2022 alussa. THL on rekrytoinut kesällä 2022 data-analyttikon Veikkaus Oy:n tietojen analyysiä varten ja tiedonsaantioikeuden nojalla tapahtuva Veikkaus Oy:n peli- ja pelaajadatan analyysi on parhaillaan käynnissä. Analyysin pohjalta voidaan antaa tietopohjaisia suosituksia pelirajoituskokonaisuuden kehittämiseksi. Ensimmäisiä tuloksia ja kehittämissuosituksia pelirajoitusten ja pelaamisen hallintavälineistön kehittämiseksi (ml. pakolliset tappiorajoitukset ja niiden enimmäismäärät) saadaan syksyn 2022 kuluessa. Tarkoituksena on, että tämän jälkeen sisäministeriö käynnistää säädösvalmistelun pelirajoituskokonaisuutta koskevien asetuksen säännösten muuttamisesta.

- 2. Eduskunta edellyttää, että hallitus panostaa ongelmapelaajien ja heidän läheisilleen tarjottavien erilaisten tuki- ja hoitopalvelujen saatavuuteen sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluihin.**

Sisäministeriöllä ei ole asiakokonaisuuteen lausuttavaa. Lausumassa viitattujen tuki- ja hoitopalvelujen saatavuus kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan toimivaltaan ja talous- ja velkaneuvonnan palvelut kuuluvat oikeusministeriön hallinnonalan toimivaltaan.

Ulkomaalaislainsäädäntöön ja toimintaohjelman toimeenpanoon liittyvät kysymykset EV 63/2020 vp (Lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola)

- 1. Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkkaan seuraa säädettävän väliaikaisen lainsäädännön vaikutuksia ja antaa asiasta selvityksen hallintovaliokunnalle vuoden 2020 loppuun mennessä.**

Selvitys on toimitettu eduskunnan hallintovaliokunnalle 12.10.2021. Hallintovaliokunta on käsitellyt asian omana asiana O 7/2021 vp ja lausunut asiasta asian K 3/2021 vp yhteydessä. Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt 17.6.2021. Asia ei enää anna aiheutta toimenpiteisiin.

- 2. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, miten työnantaja voi nykyistä luotettavammin varmistua kansainvälistä suojelua hakeneen ulkomaalaisen työntekooikeudesta ja että hallitus tarvittaessa ryhtyy asianmukaisiin lainsäädäntötoimiin.**

Hallituksen vuosikertomuksessa viitataan Laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastaiseen toimintaohjelmaan¹, johon on turvapaikanhakijoiden työnteekoon liittyen kirjattu seuraavat kaksi toimenpidettä:

Toimenpide 45: ”Tarkastellaan, miten työnantaja voi nykyistä luotettavammin varmistua kansainvälistä suojelua hakeneen ulkomaalaisen työnteko-oikeudesta ja toteutetaan tarvittaessa asiaan liittyvät lainsäädäntömuutokset.” Strateginen: SM, Migri

Toimenpide 46: ”Selvitetään, kuinka käytänteitä turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeustodistusten myöntämisessä voitaisiin parantaa palvelemaan tarkoitustaan nykyistä paremmin.” Operatiivinen: Migri

Toimintaohjelman seuranta yleisesti

Ns. LAMA-toimintaohjelma on laadittu vuosille 2021-2024. Toimintaohjelman strategisten tavoitteiden seuranta on järjestetty siten, että sisäministeriön johdolla järjestetään seurantaseminaari ohjelmakauden puolivälissä. Toinen seurantaseminaari järjestetään riittävän ajoissa ennen toimintaohjelman voimassaolon päättymistä, jotta seurannasta saatavaa aineistoa voidaan hyödyntää, kun ohjelma seuraavan kerran päivitetään. Puoliväli- ja loppuseminaareissa käydään läpi toimintaohjelman täytäntöönpanemiseksi suoritettut toimet ja kuullaan laajasti alan asiantuntijoita. Seminaarien avulla jaetaan tietoa käynnissä olevista toimenpiteistä ja varmistetaan näin täytäntöönpanon johdonmukaisuus. Toimintaohjelman operatiivisia toimenpiteitä seurataan Poliisihallituksen johdolla toimivassa laittoman maahantulon virkamiestyöryhmässä säännönmukaisesti.

Toimenpide 45

Sisäministeriössä on pohdittu ratkaisuja lainsäädännön muuttamiseen, mutta ei ole nähty mahdolliseksi tässä vaiheessa ryhtyä perustamaan erillistä lainsäädäntöhanketta kysymyksen ratkaisemiseksi. On katsottu olevan tarkoituksenmukaisempaa, että Migri kehittää käytännön menettelyjä työnantajien palvelemiseksi nykyistä paremmin.

Lainsäädännön muuttaminen liittyy laajempaan kokonaisuuteen, jossa isona kysymyksenä on sen määrittelemine selkeästi, milloin turvapaikanhakijan työnteko-oikeuden tulisi päättyä. Nykyisin työnteko-oikeus päättyy ulkomaalaislain mukaan maastapoistamispäätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen. Vuonna 2020 voimassa olleen väliaikaisen lain aikana työnteko-oikeus kesti pidempään

¹ [Laittoman maahantulon ja maassa oleskelun vastainen toimintaohjelma vuosille 2021–2024 – pois varjo yhteiskunnasta \(valtioneuvosto.fi\)](#)

eli niin kauan kuin turvapaikanhakija sai vastaanottopalveluja. Tuolloin työnteko-oikeus jatkui, vaikka henkilöllä oli velvollisuus poistua maasta saatuaan maasta poistamista koskevan päätöksen. Tietojen luovuttamiseen työnantajalle liittyy myös hakijan henkilötietojen suojaa koskevia kysymyksiä.

Turvapaikanhakijoiden työnteko-oikeuteen liittyvään sääntelyyn on tarvittaessa palattava myöhemmin ulkomaalaislakia kehitettäessä. Sisäministeriössä on käynnissä esiselvitys ulkomaalaislainsäädännön kokonaisuudistuksen tekemiseksi.

Toimenpide 46

Tällä hetkellä Maahanmuuttovirasto myöntää kirjallisia todistuksia asianosaisen itsensä tai tämän antamalla valtakirjalla toimivan työnantajan pyynnöstä. Virasto perii työnteko-oikeustodistuksesta käsittelymaksun, joka on 50 euroa vuonna 2022. Käsittelymaksu perustuu valtion maksuperustelakiin (150/1992) ja sen 8 §:n nojalla annettuun sisäministeriön asetukseen Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuonna 2022 (1175/2021).

Maahanmuuttovirasto ei edellytä työnantajilta todistusten hankkimista tai työnteko-oikeuden tarkistamista virastosta. Laki ei myöskään edellytä työnteko-oikeuden osoittamista viraston myöntämällä todistuksella, eikä todistus ole edellytys työnteko-oikeudelle, joka määräytyy suoraan ulkomaalaislain nojalla.

Maahanmuuttoviraston oikeuspalvelut on marraskuusta 2021 alkaen selvittänyt turvapaikanhakijan työnteko-oikeuden voimassaolon selvittämisen sujuvoittamista. Virastossa on selvitetty mahdollisuuksia sille, että työnteko-oikeuden voisi tarkistaa viraston verkkosivuilta Kamu chatbot -palvelusta. Asiakas (tai työnantaja, jolla on hallussaan työntekijän – esim. turvapaikanhakijan – asiakasnumero) voisi tiedustella työnteko-oikeuden voimassaoloa Kamusta asiakasnumeroa vastaan. Palvelussa ei kerrotaisi mitään yksilöivää tietoa asiakkaaseen liittyen, ainoastaan mikä työnteko-oikeuden ajantasainen status on syötetyn asiakasnumeron perusteella. Tarpeen mukaan, jos työnteko-oikeuden voimassaolo edellyttäisi manuaalista tulkintamista, Kamu ohjeistaisi asiakasta ottamaan yhteyttä virastoon asian tarkempaa selvittämistä varten.

Työnteko-oikeuden voisi siis tarkistaa maksuttomasti ja reaaliajassa Kamusta, jolloin viraston tukitiimeiltä vapautuisi resursseja ja paperin käyttö vähentyisi. Toteutuessaan työnteko-oikeus -kyselyihin liittyvä automaatio tehostaisi toimintaa virastossa ja parantaisi asiakaspalvelua.

Kehitystyö Maahanmuuttovirastossa on käynnissä. Kyseessä on kuitenkin melko monimutkainen kokonaisuus, jonka suunnittelu ja tekninen toteutus tietojärjestelmässä vievät aikaa ja aiheuttavat kustannuksia.